

Blokada autonomiczna na płaszczyźnie upadłości i restrukturyzacji

Celem niniejszego opracowania jest udzielenie odpowiedzi na pytanie, jakie są skutki – na płaszczyźnie upadłości i restrukturyzacji – zabezpieczenia wierzytelności tzw. blokadą autonomiczną w rozumieniu przepisów o zabezpieczeniach finansowych¹.

RAFAŁ ADAMUS

Poprzednio przepisy prawa upadłościowego i naprawczego, a obecnie prawa upadłościowego² i prawa restrukturyzacyjnego³ nie odnoszą się wprost do problemu tzw. blokady autonomicznej na rachunku papierów wartościowych, na rachunku zbiorczym lub na innym rachunku, na którym zapisywane są instrumenty finansowe niebędące papierami wartościowymi, albo na koncie depozytowym papierów wartościowych. Temat ten bardzo skąpo został potraktowany w literaturze przedmiotu.

Podkreślić należy, iż art. 333 ust. 2 p.u. stanowi, że do likwidacji wierzytelności i praw majątkowych upadłego obciążonych zastawem finansowym (to jeden z rodzajów zabezpieczeń finansowych) stosuje się odpowiednio dwie grupy przepisów: po pierwsze, przepisy upadłościowe o przejęciu przez zastawnika ruchomości obciążonej zastawem rejestrowym (a zatem reżim bardzo korzystny dla zastawnika) i, po drugie, przepisy poświęcone bezpośrednio zabezpieczeniom finansowym. Regulacja ta potwierdza szczególną rangę zastawu finansowego.

¹ Blokadę autonomiczną jako zabezpieczenie finansowe należy odróżnić od innych typów blokad. Ogólnie na temat blokady zob. R. Troicka-Sosińska, *Prawne formy zabezpieczenia kredytów: blokada rachunku bankowego, pełnomocnictwo do dysponowania rachunkiem, cesja praw z umowy rachunku, kaucja*, Monitor Prawniczy 1995, nr 12, s. 378; G. Sikorski, *Zaspokojenie wierzytelności z rachunku objętego blokadą*, Problemy Egzekucji Sądowej 1999, nr 3-6, s. 87 i n.; A. Stangret-Smoczyńska, *Egzekucja z rachunku bankowego* [w:] *Wybrane zagadnienia egzekucji sądowej* (red. J. Gołaczyński), Warszawa 2008, s. 234; E. Niezbecka [w:] E. Niezbecka, A. Jakubicki, J. Mojak, *Prawne zabezpieczenie wierzytelności bankowych*, Kraków 2000, s. 398 i n.; W. Pyziół [w:] *System prawa prywatnego*, t. 8 (red. J. Panowicz-Lipska), Warszawa 2011, s. 509-510; W. Pyziół, *Umowa rachunku bankowego a zasada swobody kontraktowania (zagadnienia wybrane – cz. II)*, Prawo Bankowe 1996, nr 1, s. 91-92; A. Ochnio, *Blokada rachunku instrumentów finansowych*, Prokuratura i Prawo 2009, nr 1, s. 70 i n.; T. Czech, *Skuteczność blokady rachunku bankowego o charakterze zabezpieczającym w razie skierowania do niego egzekucji oraz ogłoszenia upadłości jego posiadacza*, Przegląd Prawa Egzekucyjnego 2012, nr 11-12.

² Ustawa z 28.02.2003 r. – Prawo upadłościowe (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 2344), dalej: „p.u.”.

³ Ustawa z 15.05.2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 1508), dalej: „p.r.”.